

Fiskeplejens formål og indhold

Formål Fiskeplejen har til formål at fremme den naturlige reproduktion af fiskebestandene (§ 61 i fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 828 af 31. juli 2004). Indsatsen omfatter udsætning af fiskeyngel, sættefisk og forbedring af fiskenes levestandard (biotopforbedringer) samt foranstaltninger og forskning, der i øvrigt har betydning for den naturlige reproduktion, vækst mv. af fiskebestandene. Midlerne anvendes endvidere til administration og information om Fiskeplejen og om lystfisker- og fritidsfiskertegnordningen. Det er desuden muligt at anvende midlerne til kontrol med overholdelse af reglerne for lystfisker- og fritidsfiskertegn.

Med henblik på at fremme den naturlige reproduktion af fiskebestandene indeholder Handlingsplanen for Fiskepleje 2005 projekter vedrørende udsætning af fisk, vandløbsrestaurering samt målrettede og konkrete forskningsprojekter, som medvirker til at fremme mulighederne for fiskeri og forbedre fiskenes gydeforhold og opvækstmuligheder.

Indsatsen i fiskeplejen har udviklet sig løbende i takt med samfundets ændringer i natursyn. Begreber som bærekapacitet (dvs. hvor mange fisk kan der være på en given lokalitet), autenticitet (hvilke fiskearter er oprindeligt hjemmehørende i det pågældende område) og forsigtighedsprincippet (dvs. at udsætninger suspenderes pga. usikkerhed omkring de miljømæssige effekter) er vigtige værktøjer for at undgå at fiskeudsætninger medfører varige skader på naturen og de vilde fiskebestande. Det er således af stor betydning for den samlede fiskepleje, at indsatsen ikke må gribe utilsigtet ind over for naturen og de vilde bestande.

Aktiviteterne De ansvarlige for fiskeplejen har siden starten i 1987 i stigende grad været opmærksom på disse krav. Det vidensgrundlag, der er nødvendigt for fiskeplejen sikres løbende gennem forskningsaktiviteter. Fiskeplejens opfattelse og praktiske gennemførelse af udsætninger er i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet, således at der ikke foretages udsætninger, der risikerer at resultere i utilsigtede forandringer i det naturlige miljø.

Fiskeplejens anvendelse af forsigtighedsprincippet er således i fuld overensstemmelse med målsætningen om mangfoldighed og naturbeskyttelse som opfølgning på Biodiversitetskonventionen. Forskning og overvågning er afgørende for arbejdet med at bevare og beskytte naturen.

I planlægningen for 2005-2007 er det forudset, at der anvendes flere midler til restaurering af vandløb end hidtil.

Rådgivning Rådgivning omkring fiskeplejen sker i Udvalget for Rekreativt Fiskeri, Ferskvandsfiskeri og Fiskepleje – det såkaldte § 7-udvalg. Udvalget er bredt sammensat af ”brugere”, dvs. lystfiskere, fritidsfiskere, bierhvervsfiskere og

erhvervsfiskere. Desuden er Amtsrådsforeningen, Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Landbrug repræsenteret samt de myndigheder, der er ansvarlige for fiskeri og natur- og miljøforhold, dvs. Miljøministeriet v/Skov- og Naturstyrelsen og Fødevareministeriet. Udvalget rådgiver om anvendelse af fiskeplejemidlerne. Desuden drøftes, hvorledes hensynet til sunde fiskebestande varetages bredt i de øvrige dispositioner, der gennemføres i henhold til fiskeriloven. Herudover formuleres der ønsker til relevante miljøforanstaltninger mv.

Der er en bred erkendelse af, at fiskeplejens formål – at fremme den naturlige reproduktion af fiskebestandene – ikke kan opnås alene ved udsætninger af fisk, hvorfor den fremtidige fiskepleje i høj grad må baseres på andre aktiviteter end alene udsætninger.

§ 7-udvalget bestræber sig på, via sin brede sammensætning at være med til at formulere forventningerne til andre aktiviteter i samfundet, som berører fiskebestandene på samme måde, som samfundet i øvrigt har forventninger til fiskeplejen.

Handlingsplanen for Fiskeplejen 2005 beskriver, hvilke midler der afsættes til bestandsophjælpning, tilskud til biotopforbedring (vandløbsforbedring), monitoring (undersøgelser i forbindelse hermed), rådgivning, forskning og administration.

Perspektiver

Flerårige
Handlings-
planer

Fiskeplejen var indtil 2002 hovedsageligt baseret på 1-årige Handlingsplaner. På baggrund af drøftelser i § 7-udvalget valgte man herefter fremover at arbejde med flerårige programmer inden for hele fiskeplejens aktivitetsområde.

Bilag 11 viser Fiskeplejens samlede aktivitetsramme for en ny 3-årig periode 2005-2007. De prioriterede forskningsaktiviteter iværksættes løbende, og for de enkelte år er der balance mellem bestandsophjælpning, forskning og rådgivning. Kun de aktiviteter, der iværksættes i 2005, er beskrevet i detaljer i nærværende plan.

På grund af usikkerheden i indtægtsforventningerne og på grund af sandsynligheden for nye ønsker og erfaringer må visse årlige revisioner af aktivitetsrammen forudses for perioden 2006-2007.

Det økonomiske grundlag og baggrund

Selv-
finansieret
Fiskepleje

Fiskeplejeordningen er selvfinansieret via indtægterne fra lystfisker- og fritidsfiskertegnene. I medfør af tidligere beslutning reduceres budgettet med 400.000 kr. årligt med baggrund i det arbejde, som Fiskeridirektoratet udfører for Fiskeplejen. I Handlingsplanen benævnes denne aktivitet budgetreduktion.

I 2005 forventes indtægterne fra lystfisker- og fritidsfiskertegn at beløbe sig til ca. 33,1 mio. kr. Hertil kommer overførte, dvs. udisponerede midler fra 2004 på ca. 5,4 mio. kr. Det maksimale økonomiske grundlag for aktiviteterne i 2005 bliver således i alt ca. 38,5 mio. kr.

Indtægter Tabellen nedenfor viser udviklingen fra 2004 – 2005 i det økonomiske grundlag. Det skal bemærkes, at tallene er baseret på finanslovstal.

Indtægt i mio. kr.:	2004	2005
Lystfiskertegn	22,7	24,7
Fritidsfiskertegn	8,4	8,4
Overførte midler	0,4	5,4
Finanslovsmidler i alt :	31,5	38,5

Tallene er baseret på oplysninger fra bilag 2.

Pr. 1. juli 2004 steg prisen på lystfiskertegnet. Samtidig blev pensionsalderen nedsat, hvilket i denne sammenhæng betyder, at personer, som er fyldt 65 år ikke skal betale lystfiskertegn. Der forventes på denne baggrund en mindre forøgelse af indtægten fra lystfiskertegn i 2005.

Budgetterne indeholdt i nærværende Handlingsplan er baseret på en forventning om, at de endelige indtægter i 2004 og 2005 svarer til ovenstående tal.

Aktiviteter i 2005

Nye projekter Med baggrund i forslag fra bl.a. § 7-udvalget iværksættes der i perioden 2005-2007 en række nye forsknings- og undersøgelsesaktiviteter, ligesom en række nuværende aktiviteter fortsættes. I nærværende handlingsplan er kun medtaget projektbeskrivelser af de projekter, der iværksættes/fortsættes i 2005.

Vandløbs-restaurering Vandløbsrestaureringen har til formål at etablere eller forbedre vandrefiskenes passagemuligheder og gydeforhold i mindre vandsystemer, således at den naturlige reproduktion forbedres.

Der afsættes 2,5 mio. kr. under Fiskeplejen som tilskud til amters og kommuners vandløbsrestaureringsaktiviteter i 2005. Midlerne er forøget med 500.000 kr. i forhold til 2004. Derudover afsættes 260.000 kr. til mindre restaureringsprojekter, der gennemføres med indsats fra lokale fiskeriforeninger. Tilskud til disse mindre projekter skal alene dække materialer.

Med baggrund i drøftelse i det rådgivende § 7-udvalg vil der desuden fortsat være åbenhed overfor, at midler afsat til bestandsophjælpning i enkelte vandløbssystemer i løbet af året vil kunne konverteres til vandløbsrestaurering.

For at sikre en så bred ansøgningskreds som muligt, er det besluttet, at invitationer til amter og kommuner udsendes senest 15. februar.

Fiskepleje-konsulent Fiskeplejekonsulent-ordningen, der har til formål at yde rådgivning inden for hele det rekreative fiskeris område, videreføres i sin nuværende form.

Fiskepleje-håndbog Danmarks Fiskeriundersøgelser har etableret en internetbaseret "Håndbog i Fiskepleje". Håndbogen opdateres løbende med den nyeste viden inden for fiskeplejerede emner. Adressen er www.fiskepleje.dk.

Ferskvandsområdet

Udsætninger Den hidtidige Fiskeplejeindsats på ferskvandsområdet er gennemgået og videreføres i sin nuværende form, hvor bl.a. alle udsætningsplaner opfyldes fuldt ud, hvad angår yngel, ½-års, 1-års og mundingsfisk.

Dambrugsfisk Anvendelsen af domesticerede ørred (dambrugsfisk) skal udfases omkring 2005-2006, hvorefter alt udsætningsmateriale primært skal baseres på afkom af vildfisk.

Budget Nedenstående tabel viser det samlede aktivitetsbudget for ferskvandsområdet i 2004 og 2005.

<u>Aktivitet</u>	2004	2005
Bestandsophjælpning	9,9	10,3
Projekter	3,2	5,0
Ørred og Laks i alt:	13,1	15,4
Bestandsophjælpning	2	2,1
Projekter	1,9	3,2
Søer i alt:	3,9	5,3
Vandløbsrestaurering:	2,2	2,7
Samlet indsats:	19,3	23,5

Tallene er baseret på oplysninger fra bilag 3.

Bestandsop-hjælpning:

Laksefisk Udsætningsaktiviteterne for ørred fortsættes i 2005 i deres nuværende form. Priserne på udsætningsmaterialet (ørred) er forøget lidt i forhold til 2004 i takt med den almindelige prisudvikling.

Udsætninger ifølge udsætningsplanerne (yngel, ½-års, 1-års, og munding) opfyldes. Ligeledes fortsættes de ekstra mundingsudsætninger ved Sjælland, Fyn og i Århus-bugten med uændret økonomisk omfang.

Anbefalingerne vedrørende udsætninger af laksefisk opfyldes fortsat som foreskrevet i den reviderede Laksehandlingsplan (FFI 1999 (1998)).

Søer

Bestandsophjælpningen i søerne (inkl. ål og gedder i saltvand) fortsætter i det nuværende økonomiske omfang. De største ressourcer anvendes på udsætning af gedder, ørred, krebs og sandart, nævnt efter økonomisk prioritet. Produktionen af geddeyngel er fortsat stabil, og over 75 % af disse udsætninger foretages på Sjælland. Der foretages fortsat bestandsophjælpning i søer ned til 3 ha. Udsætning af gedder i saltvand (Sydsjælland) fortsættes i det hidtidige omfang (ca. 200.000 kr.).

Åleudsætningerne i søer og vandløb fortsætter i nuværende omfang, dvs. at der fortsat foretages både fuldt finansierede åleudsætninger i søer og vandløb, og der ydes krone - krone tilskud til udsætninger i søer, hvor der primært er erhvervsinteresser (ca. 160.000 kr.).

Vandløbs- restaurering

Som tidligere nævnt afsættes der 2,7 mio. kr. til vandløbsrestaurering i 2005 med det formål at forbedre eller etablere fiskenes passagemuligheder og gydeforhold, fortrinsvis i mindre vandløb over hele landet. Ordningen med en særlig "lystfiskerpulje" fortsættes.

Undersøgelser & forsknings- aktiviteter:

Laksefisk

Igangværende projekter:

- Revision af udsætningsplaner for vandløbene fortsættes med den hidtidige ressource. Dvs. at den enkelte plan revideres med 6-7 års intervaller
- Afrapporteringen af de hidtidige mærkningsforsøg fortsættes
- Effekten af habitatsforbedringer evalueres
- Effekten af mundingsudsætningerne i Kolding Å vurderes fortsat
- Undersøgelserne af postsmoltens (ørred) adfærd og dødelighed fortsættes
- Undersøgelse af biologien hos "Grønlænder-ørred" fortsættes
- Karakteristika ved havørredopgangen i Hadsten Lilleå vurderes fortsat i samarbejde med lokale sportsfiskere
- Genetiske undersøgelser i forbindelse med bestandsophjælpningen af vestjyske laksebestande fortsættes.

Nye projekter:

- Der iværksættes årlig overvågning af et antal ørredbestande fordelt i hele landet
- Effekten af lakseudsætningerne i Skjern Å undersøges og udsætningslaks i Storåen mærkes med henblik på senere undersøgelser

- Der igangsættes et projekt med fokus på laksefiskenes vandløbshabitater og effekten af vandløbsvedligeholdelse
- Der foretages sammenligning i overlevelsen mellem vildfisk og opdrættede 1. generations afkom af vildfisk
- En langtidsundersøgelse af genflow fra udsatte laksefisk til vilde laksefiskebestande opstartes.

Detaljeret aktivitetsbudget for disse aktiviteter fremgår af bilag 7.

Søer

Igangværende projekter:

- Udviklingen i fiskebestanden i restaurerede søer undersøges
- Der iværksættes flere undersøgelser med henblik på at følge geddebestandens udvikling i nyetablerede vandløbsnære søer (VMPII-projekter).

Nye projekter:

- Der iværksættes en undersøgelse af sæsonmigrationen hos cyprinide fisk
- Der opstartes et projekt, der fokuserer på betydningen af de fysiske og biologiske forhold, ex. sigtbarhed på de forskellige rovfiskebestande
- Der fokuseres på en aktiv forvaltning af fiskebestanden i menneskepåvirkede søer
- En undersøgelse af den populationsgenetiske baggrund for gedder, der anvendes som udsætningsmateriale i søer og brakvand iværksættes.

Detaljeret aktivitetsbudget for disse aktiviteter fremgår af bilag 9.

Ål

Igangværende projekter:

- Moniteringen af glasålvandringen fortsættes, ligesom undersøgelserne af ålens vækst og overlevelse på lokaliteter i forskellige vandløb og søer fortsætter
- Moniteringen af Anguillicolaens udbredelse fortsættes.

Detaljeret aktivitetsbudget for disse aktiviteter fremgår af bilag 8.

Marin Fiskepleje

Den hidtidige fiskeplejeindsats på havområdet fortsætter med fokus på fladfisk i kystnære områder og med vægt på aspekter som bærekapacitet og miljøfaktorer, og hvordan disse influerer vækst og overlevelse af fladfiskeyngel og ungfish i forskellige opvækstområder. Der foretages enkelte udsætninger af pighvar og skrubber på udvalgte lokaliteter. Hvor det er muligt, købes fiskeyngel fra kommercielle anlæg, hvor det tilstræbes at moderfiskene er indhentet på udsætningslokaliteten.

De foreløbige resultater fra forsøgsfiskeri og dykkerundersøgelser i Vejle Fjord, på det område, hvor der er habitat restaureret ved at udlægge små sække med muslingeskaller, tyder på, at de udlagte strukturer har en positiv påvirkning på både bundlevende dyr og fiskefauna. Formålet med projektets 2. fase er at teste hvorledes større strukturer, opbygget af store netposer fyldt med skaller, påvirker den lokale fiskefauna og bundlevende dyr.

Fangst-registrering Arbejdet vedrørende fangstregistrering blev i 2003 udvidet til at omfatte hele Danmark samt registrering af eventuelle fangster af fugle. Fra 2005 vil den almene fangstregistrering afløses af en mere stringent fangstregistrering af ”nøgle-fiskere”, dvs. fiskere med hvem, det er aftalt, at der fiskes med bestemte redskaber på en forudbestemt position og at fisketiden og fiskehyppigheden ligeledes er forudbestemt. Dette vil give mere sammenlignelige data.

Limfjords-projekt En foreløbig model over Limfjorden baseret på 70’er tal findes på en CD og her er der mulighed for at simulere diverse scenarier. En lignende model over 90’er tal er under udarbejdelse. Sammenligning af de to modeller samt simuleringen fra den første model kan bruges til at beskrive Limfjordens struktur og funktion med fokus på top-prædatorers indflydelse på systemet. På denne baggrund og i samarbejde med amterne vil det være muligt at udpege og definere den fremtidige monitorings- og forskningsindsats. En del af arbejdet er knyttet til et specialeprojekt i samarbejde med Århus Universitet. På baggrund af dette projekt forventes løbende beskrevet og iværksat projekter i Limfjorden i samarbejde med bl.a. Limfjordsamterne.

Et 3-årigt projekt vedr. skrubbe-genetik er påbegyndt i 2003.

Budget Nedenstående tabel viser det samlede aktivitetsbudget for den marine fiskepleje i 2004 og 2005.

Aktivitet	2004	2005
Bestandsophjælpning	2,7	3,6
Projekter	0,8	0,8
Ål, helt og laks i alt:	3,5	4,4
Køb af fisk	0,8	0,8
Projekter	2,5	2,6
Marine arter i alt:	3,3	3,4
Samlet indsats	6,8	7,8

Tallene er baseret på oplysninger fra bilag 4.

Udsætnings-aktiviteter:

Ål & Helt Der foretages åleudsætninger ved kysten og i vandløbene for i alt ca. 2,6 mio. kr. Projektet er i 2005 øget ekstraordinært, da det ikke var muligt at opfylde udsætningsplanen i 2004 på grund af det vigende marked for glasål.

De senere år har prisen på ål været meget høj. Det er derfor besluttet, at man vil lade omfanget af udsætninger af ål i 2005 være afhængig af, om der kan skaffes udsætningsmateriale til priser, der står i rimeligt forhold til nytteværdien af udsætningerne.

Såfremt der ikke udsættes ål i henhold til planen i 2005, skal der i løbet af 2005 eller i 2006 tages stilling til anvendelsen af evt. uforbrugte midler. Der vil ved denne beslutning blive lagt vægt på ønsker, der kan fremme fiskerimulighederne i saltvand.

Heltudsætningerne fortsætter i det nuværende omfang i Limfjorden, Nisum Fjord og Ringkøbing Fjord, samt Randers Fjord.

Egentlige marine arter Der foretages enkelte bestandsophjælpende udsætninger. Der afsættes et fast maksimalt beløb til indkøb af pighvar- og skrubbeyngel, der kan indkøbes fra kommercielle anlæg.

Undersøgelser & forskningsaktiviteter: I 2004 afsluttes det nuværende forskningsprojekt, der bl.a. omfatter monitorering af pighvarreudsætninger i det sydlige Kattegat og af skrubbeudsætninger i Limfjorden.

Igangværende projekter:

- Rådgivning inden for Marin Fiskepleje
- Bestandsophjælpning og administration
- Optimering af fisks overlevelse (fortsættelse af tidligere projekt med fokus på forbedring af udsætningsstrategier)
- Undersøgelse af skarvs prædation på skrubber i Ringkøbing Fjord
- Habitatrestaureringsprojekt i Vejle Fjord (fortsættelse i større skala)
- Fangstregistrering i de indre kystnære farvande (fortsættelse med "nogle-fiskere")
- Limfjordsmodellen (fortsættelse med 2. model og sammenligning)
- Habitat egnethed
- Effekt af åleudsætninger i saltvand. Af hensyn til evalueringen af kystudsætningerne er der også i 2005 afsat ressourcer til at undersøge dette område, idet det kan konstateres, at de officielle ålefangster er stadig faldende til trods for en betydelig udsætningsaktivitet.

Detaljeret aktivitetsbudget for disse aktiviteter fremgår af bilag 10.

Basisdrift af Fiskeplejen

Budget

Det fremskrevne budget for basisdrift af fiskeplejen fremgår af tabellen nedenfor:

Aktivitet	2004	2005
Rådgivning Ferskvand	1,1	1,1
Rådgivning Marin	0,2	0,2
DFU i alt	1,3	1,3
Adm. Registre og udsalg mv.	1,7	1,6
Porto, gebyrer og fremlæg.	1,5	1,3
Øvrige	0,1	0,1
Engangsudgift til nyt Samlet adm.system		1,8
Fiskeridirektoratet i alt	3,3	4,8
Samlet basisdrift	4,6	6,1

Tallene er baseret på oplysninger fra bilag 5 og 6.

Basisdriftens omfang

Basisdriften vedrører bl.a. Fiskeridirektoratets betalinger for varer og ydelser i forbindelse med administration og opkrævning af lyst- og fritidsfiskertegn. Aktiviteten er udliciteret og omfatter bl.a. registrering og genudsendelse af girokort til såvel lystfiskertegn som fritidsfiskertegn. Trykning af girokort, genudsendelse, edb-administration, PBS-indbetaling samt diverse PR-tiltag (annoncering mv.) forventes at koste 3,0 mio. kr.

På baggrund af drøftelser i 2003 i § 7-udvalget omkring indførelse af et supplerende betalingssystem baseret på internettet, er der i 2004 foretaget udbud af det samlede administrative edb-system. Et nyt samlet system træder i kraft den 1. januar 2005. Udgiften hertil fremgår af bilag 5.

Med det nye system vil der som hidtil være mulighed for giro- og PBS-indbetalinger. Desuden vil der som noget nyt være mulighed for indbetaling via internettet på: www.fisketegn.dk. Denne mulighed kan benyttes både af den enkelte private indbetaler og på de udsalgssteder, der forventes indgået aftale med. I forhold til tidligere forenkles kravene til kvittering, idet man fremover blot skal kunne oplyse sit fiskerinummer sammen med forevisning af legitimation.

Derudover er rådgivning inden for både ferskvand og saltvand, samt den samlede administrative ressource i forbindelse med DFU's administration af udsætninger mv. henlagt under dette område.

